

XV MISTRZEJOWICE

Nr 1 (25) czerwiec 2022 r.

Piętnastka

www.dzielnica15.krakow.pl

ISSN: 2543-4551

MAGAZYN INFORMACYJNY RADY DZIELNICY XV MISTRZEJOWICE

Mistrzejowicka majówka str. 8-9

W numerze m.in.:

- Basen dla Mistrzejowic
- Nie potrzeba słów
- Sztuka dla sztuki

str. 6-7

str. 12

str. 14

Niewłaściwy czas i miejsce str. 3-5

**Basen na Bohaterów
Września str. 6-7**

Mistrzejowicka majówka str. 8-9

Aktywny wypoczynek str. 10

Przedszkolaki z kukiełkami str. 11

Nie potrzeba słów str. 12

Zrozumieć wojnę str. 13

Sztuka dla sztuki str. 14

Zaczarowany ogród str. 15

Krzyżówka str. 16

Rada i Zarząd Dzielnicy XV

Mistrzejowice

ul. Miśnięska 58/

os. Tysiąclecia, 31-612 Kraków

Tel. (12) 648 96 18

Fax. (12) 648 96 18

www.dzielnica15.krakow.pl

rada@dzielnica15.krakow.pl

Biurowo Rady

i Zarząd Dzielnicy czynne:

poniedziałek-piątek 11-15.30

Diżurny zarządu Rady Dzielnicy

XV Mistrzejowice:

✓ **Przewodniczący**

Marek Hohenauer:

II środa miesiąca 17-18

✓ **Z-ca przewodniczącego**

Konrad Maciejowski:

III środa miesiąca 15-16

✓ **Członek Zarządu**

Anna Trzoniec:

I wtorek miesiąca 14.30-15.30

✓ **Członek Zarządu**

Krzysztof Bąk:

ostatni czwartek miesiąca 17-18

✓ **Członek Zarządu**

Maciej Cieślak:

ostatni wtorek miesiąca 17-18

Szanowni Państwo,

z ogromną radością piszę te kilka zdań do Was, mieszkańcy Mistrzejowic. Wreszcie mogliśmy ponownie, po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią koronawirusa, spotkać się na Mistrzejowickiej majówce w pięknie wyremontowanym i urządzonym parku Tysiąclecia.

Wszyscy mogli znaleźć na naszym plenerowym pikniku coś dla siebie. I najmłodsi i ich rodzice, a także nasi seniorzy. Wszyscy świetnie się bawiliśmy, a zabawom tym towarzyszył uśmiech nas wszystkich.

Tym większy, że co dzień widzimy szybki postęp prac budowlanych związanych z powstaniem krytej pływalni przy Szkole Podstawowej nr 144 na osiedlu Bohaterów Września. To pierwszy tego typu obiekt w naszej dzielnicy. Obiekt, o który od dawna zabiegaliśmy, mając świadomość, jak jest on naszej dzielnicy potrzebny.

Z racji tego, że użytkownikami basenu będą przede wszystkim uczniowie szkoły, główny zespół szatni zostanie zlokalizowany na tym samym poziomie, co przewiązka łącząca piwnicę szkoły z zaprojektowanym budynkiem.

Hala basenu sportowego wyposażona będzie w sześciotorową nieckę 25 m x 16 m, o głębokości 180 cm, z dnem podnoszonym na szerokości 3 torów oraz wannę jacuzzi.

Oczywiście, oprócz uczniów Szkoły Podstawowej nr 144, z basenu będą także korzystać uczniowie pozostałych mistrzejowickich szkół oraz mieszkańcy. W każdym razie, po kompleksie sportowym zlokalizowanym przy Szkole Podstawowej nr 130, będzie to drugi tego typu kompleks w Mistrzejowicach.

Jak zawsze, wiele ciekawych imprez, konkursów, spotkań dzieje się w naszych placówkach kulturalno-edukacyjnych. Zapraszam więc do lektury pierwszej w tym roku gazetki dzielnicowej.

Marek Hohenauer,

Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XV Mistrzejowice

Magazyn Informacyjny Rady Dzielnicy XV Mistrzejowice

Wydawca: Rada Dzielnicy XV Mistrzejowice

Adres redakcji: Rada Dzielnicy XV
ul. Miśnięska 58, 31-612 Kraków

ISSN: 2543-4551

Redaktor Naczelny: Marek Hohenauer

Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XV Mistrzejowice

Redakcja: Jacek Bartlewicz

Druk: Wydawnictwo Triada Wojciech Wicher

42-580 Wojkowice, ul. Plaka 34

Nakład: 4000 egzemplarzy bezpłatnych

Teksty drukowane w Magazynie Informacyjnym Rady Dzielnicy XV Mistrzejowice wyrażają opinie i poglądy ich autorów. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowania edytorskiego nadesłanych tekstów. Tekstów nadesłanych nie zwracamy. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

Polityka czy ekonomia?

Niewłaściwy czas i miejsce

Radny Miasta Krakowa, Pan Łukasz Sęk, znany z szeregu cennych inicjatyw, przynoszących wiele korzyści mieszkańcom i samej dzielnicy Nowa Huta, tym razem wystąpił z rezolucją, budzącą sprzeciw pracowników AMP SA O/Kraków i spółek. Skierowaną do premiera RP, marszałka województwa małopolskiego, wojewody małopolskiego i prezydenta Krakowa. Mającą na celu utworzenie muzeum na terenie całkowicie zamkniętego, w październiku 2020 roku, wielkiego pieca nr 5.

No cóż, sama inicjatywa może i bardzo ciekawa, bo takich muzeów techniki hutniczej jest sporo w Polsce, np. w Chorzowie – Muzeum Hutnictwa, w Małcu – Zabytkowy Zakład Hutnictwa, w Katowicach – Muzeum Hutnictwa Cynku. Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi, w Nowej Słupi – Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego. W Samsonowie – ruiny wielkiego pieca huty Józef, czy też wielki piec w hucie żelaza w Chlewiskach, będący częścią Narodowego Muzeum Techniki w Warszawie. I największy (8 razy mniejszy od WP nr 5 w Krakowie) oraz najbardziej znany w Polsce wielki piec w Starachowicach, udostępniony do zwiedzania.

Podobnie jest w Europie i w świecie, a te najczęściej odwiedzane to m.in.: największy w Czechach (Ostrawa) skansen przemysłowy, powstały na bazie zamkniętej huty Vítkovice, gdzie pozostawiono aż trzy wiel-

kie piece, z restauracją na konstrukcji nadgardzielowej i wyciągiem skipowym oraz kompleks poprzemysłowy (Park Krajobrazowy Duisburg-Nord)) w Duisburgu, zaprojektowany już w 1991 roku. Powstały na terenie byłej huty Thyssen Duisburg-Mederich. Z imponującym oświetleniem neonowym, salą koncertową, basenem dla nurków, drogami wspinaczkowymi dla alpinistów, parkiem linowym, a przede wszystkim z zapierającą dech w piersiach 70-metrową platformą widokową, umieszczoną na szczycie byłego wielkiego pieca.

Samo Zagłębie Ruhry jest prekursorem takich rozwiązań rewitalizacyjnych w Europie i na świecie, bo podobne obiekty powstały również w USA, Kanadzie, Japonii, czy w Meksyku.

Jest tylko jedno poważne ale. Wszystkie te obiekty, powstały na bazie zamkniętych,

czyli nieczynnych hut stali. Tymczasem rezolucja z 16 lutego 2022 roku, Rady Miasta Krakowa, w sprawie „Zachowania wielkiego pieca i utworzenia ścieżki edukacyjnej” w krakowskiej hucie, dotyczy utworzenia na terenie byłego zakładu Wielkie Piece i Stalownia, części turystyczno-kulturalnej, ale w kombinacji metalurgicznym, który nadal produkuje wyroby hutnicze.

Byłby to ewenement na skalę światową, ponieważ nikt rozsądnie myślący nie tworzy tego typu muzeów czy parków krajobrazowych, wewnątrz pracującej huty. **Chyba, że ktoś z pomysłodawców rezolucji zna już dokładnie lub przewiduje w najbliższej przyszłości całkowitą likwidację AMP Oddział Kraków.**

Po zamknięciu części surowcowej sam napisałem, w jednym z artykułów, że czarno widzę przyszłość krakowskiej huty i w tej sprawie zdania nie zmieniam, ale nie dajmy właścicielowi na tacy kolejnych argumentów, by ten proces przyspieszyć.

Na terenie byłego zamkniętego WP nr 5, w dalszym ciągu pracują pracownicy PCI

(mielenie węgla na pył węglowy) oraz stacji załadunku pyłu węglowego. Z kolei wokół samego zakładu Wielkie Piece i Stalownia funkcjonuje Zakład Koksownia. Na tym samym terenie zlokalizowane są również spółki okołohutnicze, powstałe na bazie restrukturyzowanych zakładów huty. W przeważającej liczbie tworzą je byli pracownicy huty, z bardzo dużym doświadczeniem, wiedzą i stażem pracy, którzy w wyniku przekształceń oraz różnego rodzaju zmian organizacyjnych, przeszli do pracy w spółkach typu TAMEH POLSKA Sp. z o.o. (produkcja mediów dla huty), AMDS (cięcie na wymiar i sprzedaż blachy produkowanej w hucie), ArcelorMittal Refractories (materiały ceramiczne dla hutnictwa).

To przede wszystkim oni są ogromnie zaniepokojeni i pełni obaw o swoją przyszłość i dotychczasowe miejsca pracy. Właśnie w związku z pomysłem Radnych Miasta Krakowa, by na obszarze byłego wielkiego pieca nr 5 utworzyć ścieżkę edukacyjną.

Ich hale produkcyjne, czy obiekty przemysłowe nie są jakąś enklawą lub samotną wyspą na morzu, ponieważ szereg dróg dojazdowych, linii energetycznych, elektrycznych, przesyłowych, telekomunikacyjnych czy gazowych przebiega właśnie przez teren byłego wielkiego pieca nr 5. Nie da się go wydzielić i bezpiecznie odgrodzić dla zwiedzających, a jednocześnie zagwarantować prawidłowego realizowania cyklu produkcyjnego huty i firm zależnych.

Jesteśmy, jako pracownicy huty i spółek, ogromnie wdzięczni wszystkim osobom oraz instytucjom w Krakowie i w Polsce, za wsparcie, jakiego nam udzielano od 2019 roku, w bardzo nierównej walce o istnienie części surowcowej krakowskiej huty.

Dziękujemy również za pomoc, w późniejszym okresie, gdy staraliśmy się o w miarę bezbolesne dla pracowników części surowcowej, przejście procesu transformacji, związanej z likwidacją zakładu Wielkie Piece i Stalownia.

Wśród radnych miasta Krakowa, wspomagających nas w tej batalii, był również radny miasta Krakowa Pan Łukasz Sęk i chwała mu za to. Tym razem, jako inicjator rezolucji, zapomniał o dwóch podstawowych zasadach przedstawiciela samorządu krakowskiego, czyli reprezentanta społeczeństwa lokalnego. Po pierwsze najważniejszy jest człowiek i jego potrzeby, a po drugie: nic o nas, bez nas.

Pracownicy huty i spółek oraz ich przedstawiciele, zrzeszeni w różnego rodzaju organizacjach związkowych, zadają sobie pytanie: czy radny Pan Łukasz Sęk lub radni RMK, którzy poparli tę rezolucję, konsultowali ten temat z bezpośrednio zaintereso-

Sz. P.
prof. Jacek Majchrowski
Prezydent Miasta Krakowa
Plac Wszystkich Świętych 3-4
31-004 Kraków

Kraków, dnia 17.03.2022 r.

Szanowny Panie Prezydencie

Uzyskaliśmy informacje na temat szczegółowych rozwiązań normatywnych, jakie są proponowane podczas procedowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „KOMBINAT”.

Po ich merytorycznej analizie, jesteśmy mocno zaniepokojeni potencjalnymi problemami, jakie mogą powstać po wejściu w życie tego planu o treści, w wersji nam dostępnej.

Widzimy, że plan miejscowy o obecnie procedowanych propozycjach, spowoduje potencjalne ograniczenia lub zagrożenia w następujących kluczowych aspektach funkcjonowania i rozwoju Zakładu:

- funkcjonowanie ArcelorMittal Poland S.A. jako Zakładu Dużego Ryzyka Wystąpienia Awarii Przemysłowej,
- utworzenie strefy przemysłowej, podnoszącej istotnie wartość inwestycyjną obszarów wyłączanych z działalności hutniczej, dla firm już znajdujących się na obszarze Zakładu, jak i dla firm planujących tu rozpoczęcie działalności,
- realizacja inwestycji rozwojowych i koniecznych modernizacji dla ArcelorMittal Poland jak również dla firm prowadzących działalność na terenie ogrodzonym Zakładu,
- modernizacja i rozbudowa sieci przesyłowych podziemnych i nadziemnych biegnących po estakadach,
- prowadzenie technologicznych przewozów kolejowych lub drogowych pomiędzy poszczególnymi obiektami produkcyjnymi.

Bardzo istotnym ograniczeniem w prowadzeniu efektywnej działalności gospodarczej i pozyskaniu inwestycji tworzących nowoczesny zindustrializowany obszar, będzie również zakładane objęcie ochroną, jako zabytków, ponad 20 hal i budynków.

Planowane regulacje oznaczają dla nas potencjalne zagrożenie dla tysięcy miejsc pracy i stabilności życia tysięcy rodzin, zarówno w ArcelorMittal Poland, jak również w innych firmach, jakie na tym obszarze prowadzą swoją działalność. Oznaczają również zaprzeczenie idei przekształcania zwalnianych przez Hutę terenów w nowoczesny obszar przemysłowy z nowymi, atrakcyjnymi miejscami pracy.

Brak uwzględnienia specyfiki terenu przemysłowego, brak elastycznego otwarcia na przyszły rozwój, w sporządzanym planie miejscowym, spotka się z naszą stanowczą związkową reakcją.

W związku z powyższym, uprzejmie prosimy Pana Prezydenta, o zwrócenie szczególnej uwagi na procedowane przyjęcie planu miejscowego „KOMBINAT” i uwzględnienie uwag do tego planu, wniesionych przez ArcelorMittal Poland S.A.

PRZEWODNICZĄCY
Komisji Oddziałowej
Eko-Energia Sp. z o.o.
Wiesław Jakubiec

KOMISJA MIĘDZYZAKŁADOWA
NSZZ Solidarność 30 MAŁOPOLSKA
Miast Górnego Śląska S.A. Kraków
PRZEWODNICZĄCY
Marko Sinek

PRZEWODNICZĄCY
Międzyzakładowej Organizacji Związkowej
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
ArcelorMittal Poland S.A. - Kraków
Włodzisław Kiedan

NSZZ Pracowników
ArcelorMittal POLAND S.A.
Przewodniczący Zarządu Zakładowego
PPUH EKO-ENERGIA Sp. z o.o.
Amir Koeik

-MOZ ZZI i T. Mittal Steel Poland S.A.
Oddział w Krakowie
PRZEWODNICZĄCY
Krzysztof Szwarczyk

NEZALEŻNY SAMORZĄDNY ZWIĄZEK ZAWODOWY
Pracowników ArcelorMittal POLAND S.A.
PRZEWODNICZĄCY ZWIĄZKU
Krzysztof Wójcik

wanymi, czyli pracownikami AMP S.A. i spółek? Odpowiedź brzmi: **NIE**.

Jak można przeczytać w „Głosie. Tygodniku Nowohuckim” (nr 8 (16611) z dnia 25.02.2022) konsultacje, prawdopodobnie, odbyły się w formie objazdowej, czyli jak pisze Pan Łukasz Sęk:... „W 2021 r., w związku z przygotowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Kombinat” odbyliśmy wraz z innymi radnymi wizję lokalną „za płotem huty”. Wizja pokazała uczestnikom jak ten teren zmienił się w ostatnich latach. Obecnie działa tam wiele firm już niezwiązanych bezpośrednio z ArcelorMittal”.

Nie wiem, jak praktycznie wyglądała ta wizja lokalna i kto służył radnym za przewodnika, ale cytując tylko fragment z tekstu Pan radnego można się domyślić, że nie jest on zbyt dobrze poinformowany, bo w otoczeniu wielkiego pieca nr 5, czyli „za płotem”, działają wymienione przeze mnie wyżej stricte hutnicze firmy oraz Zakład Koksownia.

Podkreślam jeszcze raz: to pracownicy tego zakładu oraz spółek, zlokalizowanych

dookoła WP nr 5, czują się najbardziej zagrożeni, w przypadku realizacji pomysłu radnych miasta Krakowa. Dobrymi chęciami piekło jest wybrukowane i tak chyba jest w tym przypadku, bo sam pomysł, by kiedyś utworzyć na terenie huty jakieś muzeum lub ścieżkę edukacyjno-turystyczną nie jest zły, ale czas i miejsce są niewłaściwe. Biorąc pod uwagę fakt, że wieki piec nr 5 został w styczniu 2022 roku wpisany do wojewódzkiej ewidencji zabytków (tempo iście ekspresowe, a co z pracownikami wokół WP nr 5, a co z bezpieczeństwem zwiedzających teren pracującej huty? - takich pytań jest dziesiątki), organizacje związkowe, działające w AMP

S.A Oddział Kraków, zaniepokojone rozwojem sytuacji, wystosowały do prezydenta miasta Krakowa, Pana Jacka Majchrowskiego, pismo, którego treść publikujemy poniżej.

W podobnym tonie została przygotowana petycja do prezydenta Krakowa oraz przewodniczącego RMK, która po zaakceptowaniu, w dniu 18 maja br., przez delegatów Walnego Zebrania Delegatów NSZZ Pracowników AMP S.A. zostanie do nich przesłana.

Krzysztof Bąk
Członek Zarządu
Dzielnicy XV Mistrzejowice

Harmonogram Budżetu Obywatelskiego 2022

DZIAŁANIE:

1. Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami
2. Składanie projektów
3. Publikacja wyników weryfikacji
4. Składanie protestów wobec wyników oceny prawnej
5. Sporządzenie i ogłoszenie listy projektów, które będą poddane głosowaniu
6. Głosowanie
7. Ogłoszenie wyników głosowania
8. Zatwierdzenie projektów do realizacji

TERMIN:

Marzec – kwiecień
21 marca – 25 kwietnia
8 sierpnia
8 – 17 sierpnia
do 15 września
30 września – 14 października
7 listopada
do 30 listopada

Powstaje basen na osiedlu Bohaterów Września

Na osiedlu Bohaterów Września powstaje kryta pływalnia. Pierwsza w Mistrzejowicach. Przy Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 144 na os. Bohaterów Września 13. To kolejny obiekt tego typu w ramach prowadzonego przez ZIS programu „Wpływamy na zdrowie”. Realizowanego z myślą o dzieciach, młodzieży i wszystkich mieszkańcach naszego miasta. Na początku kwietnia podpisano i wmurowano akt erekcyjny pod nowo powstający obiekt, budowany pod nadzorem Zarządu Infrastruktury Sportowej. Pływalnia kosztować będzie blisko 22 miliony złotych.

Akt erekcyjny podpisali: Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski, Dyrektor Zarządu Infrastruktury Sportowej w Krakowie Krzysztof Kowal, Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XV Mistrzejowice Marek Hohenauer, Dyrektor Szkoły Podstawowej z

Oddziałami Integracyjnymi nr 144 Stanisław Piech i Prezes Zarządu Texom Sp. z o.o. Krystian Woś, reprezentujący wykonawcę inwestycji.

W uroczystości uczestniczyli również m.in. Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Edukacji, Sportu i Turystyki Anna Korfel-Jasińska i Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Rafał Komarewicz.

Budynek pływalni został zaprojektowany jako piętrowy, niepodpiwniczony. Układ komunikacyjny obiektu uwzględnia dostęp z dwóch stron: poprzez hol główny dla użytkowników komercyjnych (od ul. Bitwy nad Burzą) oraz poprzez łącznik dla uczniów

szkoły. Z racji tego, że użytkownikami basenu będą przede wszystkim uczniowie szkoły, główny zespół szatni zostanie zlokalizowany na tym samym poziomie co przewiązka łącząca piwnicę szkoły z zaprojektowanym budynkiem.

Hala basenu sportowego wyposażona będzie w sześciotorową nieckę 25 m x 16 m, o głębokości 180 cm, z dnem podnoszonym na szerokości 3 torów oraz wannę jacuzzi.

Poziom parteru dostępny będzie bezpośrednio z zewnątrz, z terenu parkingu. Przestrzeń podzielona będzie na dwie strefy: wejściową dla grup komercyjnych, stanowiącą hol wejściowy z komunikacją pionową (klatka schodowa, winda) wraz z przylegającą do niej szatnią oraz części technicznej gdzie zlokalizowana będzie m.in. technologia basenowa.

Główny hol, zlokalizowany na piętrze, będzie podzielony na część ogólnodostępną, w

skład której wejdą kawiarnia z zapleczem oraz toalety ogólnodostępne i na część płatną (zlokalizowaną równolegle do ul. Bitwy nad Bzurą). Dostęp do głównego holu zapewni komunikacja pionowa części komercyjnej oraz łącznik prowadzący do szkoły. Wejście dla dzieci szkolnych poprowadzi bezpośrednio ze szkoły z poziomu piwnicy do strefy płatnej na piętrze basenu. Łącznik został zaprojektowany tak, aby nie występowały

no również zaplecze gospodarcze dla pracowników.

Przebieralnie zaprojektowano w klasycznym układzie z podziałem na część damską i męską. Każdy zespół szatniowy zawiera po 2 kabiny indywidualne do przebierania, w tym jedną przystosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Łączna ilość szafek w zespole wynosi ok. 30. Szatnie mogą być użytkowane przez grupy zorganizowane, np. klasy szkolne, jak i przez użytkowników indywidualnych. Zespół wyposażony jest w sanitariaty z umywalkami dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz natryski otwarte.

Pomieszczenie trenerów zostanie zlokalizowane od strony wejściowej, z wglądem na całość basenu. Symetrycznie względem wejścia zlokalizowane będzie pomieszczenie na sprzęt basenowy. Obok znajdzie się wejście do strefy sauny z zapleczem.

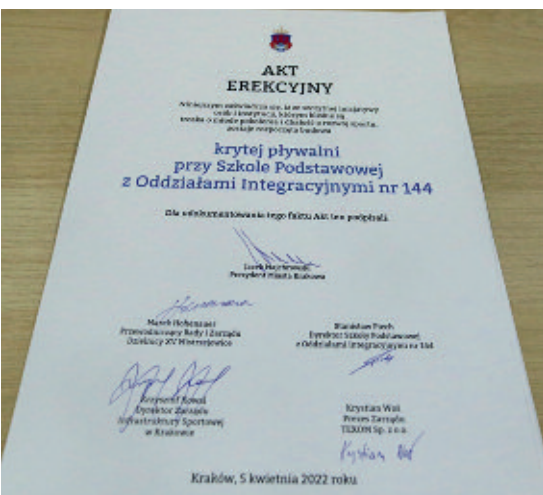

przeszkody dla osób z niepełnosprawnościami. W tej części holu znajdzie się miejsce na suszarki oraz szafki na obuwie zamienne, skąd będzie bezpośredni dostęp do bloków szatniowo-sanitarnych basenu oraz do strefy z pomieszczeniami ratowników. W tym segmencie, oprócz kasy, zaprojektowa-

Hala basenowa będzie doświetlona światłem dziennym poprzez przeszklenia zlokalizowane wzdłuż basenu oraz poprzez przeszklenie wokół jacuzzi, od strony południowej basenu.

Za www.zis.krakow.pl

Zdjęcia z archiwum ZIS w Krakowie

Dane liczbowe:

- powierzchnia użytkowa 977,99 m²
 - powierzchnia netto 1 562,11 m²
 - powierzchnia całkowita 2 958,28 m²
 - powierzchnia zabudowy basenu 1 600,05 m²
 - kubatura 13 043,00 m³
 - wysokość elewacji frontowej 10,00 m
 - szerokość elewacji wejściowej 57,35 m
 - szerokość elewacji zachodniej 57,35 m
 - szerokość elewacji południowej 27,70 m
 - szerokość elewacji północnej (z łącznikiem) 98,45 m
- Planowany koszt inwestycji: 21 839 597,00 zł**

Mistrzejowicka majówka

Po dwóch latach pandemicznej przerwy, w sobotę 28 maja, na estradzie amfiteatru w Parku Tysiąclecia pojawili się wykonawcy, a na widowni zasiadła publiczność. Tradycyjna MISTRZEJOWICKA MAJÓWKA, jak zawsze, odbyła się dzięki Radzie Dzielnicy XV przy wsparciu organizacyjnym Młodzieżowego Domu Kultury im. Andrzeja Bursy.

Przez pierwsze dwie godziny prezentowali się młodzi artyści z Samorządowych Przedszkoli 125, 148 i 152 i Szkół Podstawowych 89 i 126, a także Chór TERABITA z Zespołu Szkół Poligraficzno-Medialnych, Zespół Baletowy LARGO i Grupy HIP-HOP z Klubu Kuźnia oraz zespół ABC Baletu z MDK im. Andrzeja Bursy. Zebrana publiczność gorąco oklaskiwała wykonawców, wśród

których najmłodsi byli w wieku czterech lat. Emocje wzbudziła i atrakcją nie tylko dla dzieci, była dyskoteka z nagrodami na asfaltowej alejce przed estradą, prowadzona przez leaderów grupy estradowej Maska, która znakomicie wprowadziła publiczność w atmosferę koncertu zespołu LATAJĄCE TALERZE, uznawanego za najlepszy zespół coverowy w Polsce.

Po „Talerzach” bez śladu tremy, w ambitnym repertuarze, wystąpiła trójka młodzieżowych wokalistów z warsztatów muzycznych MDK. Występy estradowe w amfiteatrze zakończył świetny recital Marty Bizioń, śpiewającej aktorki Teatru Ludowego.

Poza estradą także było wiele atrakcji. Dłgie kolejki stały do lunaparku, w którym korzystanie z urządzeń było bezpłatne. Nie mniejsze kolejki ustawiły się do plenerowe-

go gabinetu odlotowego makijażu. Nie brakowało chętnych do rysowania i malowania na plenerowych sztalugach.

Niebywałym zainteresowaniem wśród rodziców z dziećmi cieszył się punkt nauki udzielania pierwszej pomocy, prowadzony przez strażaków ze Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie z siedzibą w Nowej Hucie. Gorące słowa podziękowania wyrazi uznania od organizatorów.

Na odnotowanie zasługuje fakt odwiedzenia MAJÓWKI przez znakomitych gości - radnych innych dzielnic i radnych miejskich, którzy przybyli na zaproszenie Przewod-

niczącego Rady Dzielnic XV Mistrzejowice, Marka Hohenauera.

Więcej o MAJÓWCE na 140 zdjęciach zamieszczonych na funpage'u MDK www.facebook.com/MDKBursa. Zapraszamy do oglądania.

Tekst i zdjęcia:
Młodzieżowy Dom Kultury im. A. Bursy

W Szkole Podstawowej nr 144

Aktywny wypoczynek w Kasince Małej

Uczniowie klasy II c ze Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 144 w Krakowie w dniach od 4 do 8 kwietnia 2022 roku wzięli udział w pilotażowym programie „Zielona Szkoła dla Krakowa Baza Lubogosz” organizowanym przez Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy im. Szarych Szeregów oraz Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa.

Darmowy, pięciodniowy pobyt w Kasince Małej, był żywą, wspaniałą i niezapomnianą lekcją. W czasie trwania zielonej szkoły uczniowie brali udział w wielu atrakcyjnych zajęciach między innymi uczestniczyli w warsztatach edukacyjnych z panem leś-

nikiem. Uczyli się rozpoznawać tropy i ślady popularnych gatunków zwierząt. Odwiedzili Porębę Wielką i wzięli udział w warsztatach „Skąd biorą się tradycyjne zagórzańskie sery”.

Zwiedzili ekspozycję przyrodniczą w Ośrodku Edukacyjnym Gorczańskiego Parku Narodowego. Uczestniczyli w bloku szkoleniowym prowadzonym przez ratowników GOPR oraz ratownika medycznego. Wśród przygotowanych zajęć były i takie związane z kulturą i folklorem tego regionu. To dzięki nim dzieci mogły poznać regionalne tańce, nauczyć się ich podstawowych kroków i przyśpiewek regionalnych. W trakcie interesujących zajęć w pasiece „Bartek” poznali życie pszczoł, produkty pszczele oraz gatunki miodu, które mogli degustować. Samodzielnie ozdobili bawełniane torby na zakupy, wykorzystując poznane wzornictwo regionalne.

Był to wspaniały czas na rekreację, a także odkrywanie talentów oraz rozwijanie swoich zdolności. Uczniowie zacieśniaли więzi koleżeńskie oraz wykazywali się odwagą i samodzielnością w wielu sytuacjach. Zadowoleni z wyjazdu i bogatsi w nowe doświadczenia wrócili do swoich codziennych obowiązków.

Izabela Małecka

Igrzyska Dzieci w mini siatkówce dziewcząt

W tegorocznych Igrzyskach Dzieci w mini siatkówce dziewcząt mistrzyni zostały szkoły sportowe: SP 87 oraz SP 155. Natomiast brąz w kategorii dziewcząt wywalczyła Szkoła Podstawowa Nr 89.

Rozegrane mecze były pełne emocji, fantastycznych akcji i bardzo dobrych zagrywek. Mecze o brąz rozstrzygnął dopiero tie-break.

Słowa uznania należą się uczennicom, które reprezentowały SP 89 w finale Mistrzostw Krakowa w mini piłce siatkowej dziewcząt. Gratulujemy wyniku i życzymy dalszych sukcesów młodym siatkarkom oraz ich trenerce Katarzynie Jaroosz.

Mistrzejowicki Turniej Ekologiczny

Przedшкоlaki z kukietkami

W kwietniowe przedpołudnie, w gościnnych murach Klubu Kuźnia odbył się, już po raz jedenasty, Mistrzejowicki Turniej Ekologiczny „Zagraj w Zielone”. Jego współorganizatorem, oprócz Klubu Kuźnia Ośrodka Kultury im. Cypriana K. Norwida, jest Samorządowe Przedszkole nr 187 „Pod Lipami”.

Sześciolatki z ośmiu mistrzejowickich przedszkoli bez trudu rozwiązywały zadania i zagadki, zadziwiając jury dużą wiedzą i świadomością ekologiczną. W tym roku przedszkolaki, wraz z sympatycznymi kukietkami „Plastyczkiem” i „Szkiełkiem”, zgłębiały tajniki prawidłowej segregacji odpadów i sensu recyklingu.

– Cieszymy się z wysokiego poziomu konkursu i wspaniałej znajomości tematów związanych z ekologią i koniecznością ochrony środowiska. Z mądrych dzieci wyrosną mądrzy dorośli, którzy będą wiedzieli, jak dbać o naszą matkę Ziemię – podkreślają prowadzące konkurs nauczycielki – Elżbieta Basista, Agnieszka Naworyta i Magdalen Kiereś.

Agnieszka Naworyta
Zdjęcia: **Wiktoria Fedorowicz,**
Klub Kuźnia

W Szkole Podstawowej nr 126

Międzyszkolny turniej tenisa stołowego

W sobotę, 14 maja, w Szkole Podstawowej nr 126, odbył się po raz pierwszy międzyszkolny Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Rady Rodziców SP 126. Turniejowi patronowała mistrzyni tenisa stołowego, Jolanta Szatko-Nowak.

Do turnieju zgłosiło się 50 zawodników z mistrzejowickich szkół, którzy rozegrali mecze w kategorii klas I-III i IV-VIII oraz z podziałem na dziewczęta i chłopcy. Turniej wyłonił najlepszych tenisistów, którym składa my gratulacje.

Dziękujemy Radzie Rodziców przy Szkole Podstawowej nr 126 za organizację rozgrywek: Pani Gabrieli Szeremecie, Pani Agnieszce Góras i Panu Jackowi Nowakowi.

Radzie Dzielnicy XV składamy podziękowania za ufundowanie nagród dla zwycięzców.

Na kolejną edycję turnieju zapraszamy w przyszłym roku!

Zdjęcia: **Agnieszka Góras**

W Szkole Podstawowej nr 85

„Nie potrzeba słów tam, gdzie czyny świadczą same za siebie”

Po raz pierwszy, 1 września 2021 roku, w Szkole Podstawowej nr 85, utworzono oddział przygotowawczy dla uczniów przybywających z zagranicy, słabo znających lub nieznających języka polskiego. Naukę w oddziale rozpoczęło wówczas 7 uczniów.

Gdy pod koniec lutego br. sytuacja zaczęła dynamicznie się zmieniać, w związku z rosnącym napływem uchodźców z Ukrainy do Polski, również do Szkoły Podstawowej nr 85 zostało przyjętych kilkudziesięciu nowych uczniów, uciekających przed wojną. Ich wyjazd z Ukrainy był nagły, więc zazwyczaj nie mieli przy sobie nawet podstawowych rzeczy.

W szkole ruszyły więc zbiórki: odzieży, żywności, artykułów szkolnych, a także zbiórki finansowe. Odzew był ogromny, natychmiastowy i z każdej strony. W pomoc zaangażowało się wiele osób i instytucji. Jedną z nich była i nadal jest Fundacja Japan Chernobyl Foundation (JCF) reprezentowana w Polsce przez Pana Masakazu Miyanaę, która do tej pory systematycznie wspiera ukraińskich uczniów.

Na początku otrzymaliśmy żywność i środki czystości, bony podarunkowe, artykuły szkolne, a także nowe buty sportowe dla wszystkich uczniów z Ukrainy. Dodatkowo Fundacja Japan Chernobyl Foundation sfinansowała wyjazd na tzw. zieloną szkołę i wycieczki edukacyjne ukraińskim uczniom borykającym się z trudnościami finansowymi.

W tym trudnym, początkowym czasie mogliśmy także liczyć na wsparcie Spółdzielni Mieszkaniowej "Mistrzejowice", która oprócz zbiórki darów wśród mieszkańców naszych osiedli, pośredniczyła w poszukiwaniu

mieszkań do bezkosztowego użyczenia. Dzięki nagłośnieniu akcji pomocowej zaofiarowano bezpłatne mieszkania sześciu ukraińskim rodzinom.

Bardzo pomogła nam też Maltańska Służba Medyczna, która przekazała żywność i środki chemiczne z przeprowadzonej zbiórki w Parafii Mistrzejowice. Podobnie Fundacja Edukacji i Aktywności Seniorów

LokoMotywa odpowiedziała na nasz apel i pomogła ukraińskim rodzinom z naszej szkoły wspierając produktami z Banku Żywności.

Dodatkowo wspierali nas indywidualni darczyńcy, przede wszystkim rodzice uczniów naszej szkoły oraz okoliczni mieszkańcy, którzy przekazali tak wiele ubrań, żywności i środków chemicznych, że zrodził się pomysł zorganizowania Kiermaszu od Serc dla Serc. Nieodpłatne wydarzenie, zorganizowane przy wsparciu Klubu Kuźnia, cieszyło się ogromnym zainteresowaniem wśród rodzin ukraińskich, a my czuliśmy, że naprawdę pomagamy.

Cały czas, równolegle, do tej pory prowadzona jest zbiórka finansowa na rzecz uczniów ukraińskich z naszej szkoły. Z zebranych funduszy finansowane są obiady, artykuły szkolne, a także wycieczki edukacyjne.

Do tej pory, dzięki dużej hojności darczyńców, udało nam się zebrać ok. 11 tysięcy złotych i kwota ta cały czas się powiększa.

Przepełnia nas wdzięczność i ogromna radość za tak duże zaangażowanie i wrażliwość – przede wszystkim wśród lokalnej społeczności. Mieszkańcy Mistrzejowic otworzyli swoje serca na potrzeby naszych uczniów uciekających przed wojną i za to, w imieniu tych uczniów ogromnie dziękujemy!

„Nie potrzeba słów tam, gdzie czyny świadczą same za siebie”.

Katarzyna Przeniosło

W Szkole Podstawowej nr 85

Zrozumieć wojnę

Wojna w Ukrainie trwa. Bardzo trudno nam funkcjonować ze świadomością, że poza granicami naszego kraju giną niewinni ludzie, w tym dzieci. Jak wytłumaczyć młodym ludziom ten bezsens, który rozgrywa się w zasadzie na ich oczach? Przecież „dorosłość opiera się na odpowiedzialności” – słyszą wiele razy z ust dorosłych właśnie.

Dzieci słuchają, analizują, przeżywają, czego odzwierciedleniem są choćby zadania literackie, w których mogą napisać, co czują. Z moich długoletnich doświadczeń pedagogicznych wynika, że litera-

tura nieraz pomogła młodym ludziom wyrazić potrzeby, marzenia, troski. Była i jest także „wołaniem o pomoc” oraz próbą zrozumienia tego brutalnego świata. To ocena, którą młodzież wystawia nam, dorosłym...

Poniżej prezentuję piękne opowiadanie, które uczennica klasy siódmej „C” Julia Doniec napisała w oparciu o bardzo znaną na całym świecie książkę „Mały Książę”, autorstwa A. de Saint-Exupéry’ego. Uczniowie mieli zredagować opowiadanie o wymyślonej przez siebie podróży tytułowego bohatera na kolejną planetę, na której pojawia się jeden z problemów współczesnego świata. Wcale nie dziwi fakt, że wojna stała się tematem opowiadania Julii.

Zapraszam do lektury.
Lucyna Samek

Ostatnia przygoda Małego Księcia

Chociaż Mały Książę bardzo tęsknił za swoją Różą i chciał szybko do niej powrócić, postanowił jeszcze odwiedzić Kruka.

– Nie widziałem go od czasu wygaśnięcia trzeciego wulkanu – myślał, przemierzając kosmos. – Koniecznie muszę wpaść do niego z wizytą.

Zwykle wracając do domu, skręcał w lewo, koło planety A 702, jednak Kruk zamieszkiwał planetę po przeciwległej stronie względem niej. Skręcił zatem w prawo. Niestety, droga, którą zwykle przemierzał do swojego krewnego, zmieniła się znacząco od ostatniego spotkania. W powietrzu unosił się gryzący gardło pył, który ograniczał widoczność. Pokonując kolejne dystanse, coraz ciężiej oddychając, natknął się na coś zupełnie niezwykłego. Na wprost niego, w tłumie kurzu, unosiła się jedna, mała mrówka. Chłopiec od razu dostrzegł, że jest bardzo nieszczęśliwa: z oczu płynęły jej łzy, była kompletnie załamana. Gdy Mały Książę zbliżył się do niej, drżącym głosem zawołała:

– Musisz nam pomóc! Ratuj nas!

– Jakim „nam”? – zdziwił się chłopiec.

– Moją kolonię, moją rodzinę! – krzyczała mrówka. – Talpa* – Kret z sąsiedniej planety postanowił nas zniszczyć. Pomimo tego, że ma swoją, dużo większą planetę, zapragnął i naszej! Chce ją mieć na własność! – płakała.

– Jest od nas pięćdziesiąt razy większy i silniejszy. Ma całą armię podwładnych, którzy bezkrytycznie go słuchają. Niszczą naszą planetę... Pomóż nam! – zakończyła z rozpaczą w głosie.

Mały Książę niezwłocznie postanowił działać. Żał mu było małych stworzeń, tak bezlitośnie potraktowanych przez wroga. Udał się z mrówką na jej okupowaną ziemię. Widok, który zobaczył, wstrząsnął nim głęboko. W centrum, wśród porozrzucanych fragmentów mrowiska dzielnie brońnię się garstka mrówek. Wokół niej zawzięcie atakowała armia kretów. Sprawa była przesądzona. Chłopiec wiedział, że małe stworzenia nie mają szans się obronić.

Mały Książę postanowił natychmiast porozmawiać z Talpą. Próbował wszędzie go znaleźć, ale jego strażnicy nie chcieli go do niego zaprowadzić. Podobno był schowany pod ziemią w głębokim korytarzu. Chłopiec próbował dowiedzieć się czegoś od strażników. Zaczął więc ich wypytywać:

– Dlaczego Kret zaatakował planetę mrówek? – spytał, ale nie otrzymał żadnej odpowiedzi.

– Dlaczego Talpa zaatakował planetę mrówek? – powtórzył Mały Książę, ponieważ nigdy nie rezygnował z postawionego raz pytania. I tym razem odpowiedzią było milczenie.

Chłopiec przeżył całą sytuacją (gdyż obraz krwawej wojny przerażał go dostatecznie mocno), postanowił zebrać koalicję sprzymierzeńców, przy pomocy których chciał walczyć z wrogiem. W tej sytuacji wiedział, że nie może tak tego pozostawić.

Pierwszego odwiedził Kruka.

– Witaj, Kruku – zawołał od progu – potrzebujemy twojego wsparcia i pomocy. Kret Talpa zaatakował planetę mrówek – jednym tchem ciągnął chłopiec – niszczy i zabija, nie zna litości. Bez twojej pomocy, mrówki mogą nie przetrwać!

– Jakie straszne wieści przynosisz! – przestraszył się Kruk. – Nie mogę w to uwierzyć, że stary Kret mógł zrobić coś tak straszego! Musimy obmyślić plan, aby go powstrzymać... – dodał.

– Myślę, że wszyscy mieszkańcy planet muszą się zjednoczyć. Tylko wspólnymi siłami możemy obalić tyrana – zawyrokował Mały Książę.

– Ruszajmy! – krzyknął Kruk, po czym natychmiast wyruszyli wykonać misję.

– Podróż była ciężka. Pył rozniósł się prawie w całej galaktyce, a obrazy krwawych bitew nie dawały chłopcu o sobie zapomnieć. Nie zrażał się tym jednak. Wiedział, że to od powodzenia jego planu zależy los małych mrówek, a może i innych planet... Mały Książę i Kruk odwiedzali kolejne planety: Pana Gąsienicę, Młynarza, Króla, Próznego, Pijaka, Bankiera, Latarnika i Geografa. Z małymi trudnościami udało im się ostatecznie przekonać wszystkich do wspólnego działania w obronie mrówek. Wiedzieli, że nie mogą zaatakować Kreta, ponieważ rozpętana wojna mogłaby przynieść zagładę całemu światu. Postanowili innymi sposobami pokonać wroga. Stwierdzili, że odetną go od zasobów dżdżownic i larw owadów, którymi krety się żywią. Zorganizowali również pomoc dla mrówek. Te, które już nie mogły walczyć, przetransportowali na planetę Kruka i troskliwie się nimi zajęli, zaś pozostałym dostarczali amunicję i potrzebny sprzęt.

Wszyscy mieszkańcy planet dołożyli wiele starań, aby mrówki odparły atak nieprzyjaciela, który cały czas nie ustępował. Wykazali przy tym niezwykłą solidarność, zapominając, że na co dzień nie byli sobie tak bliscy. I chociaż mrówki bohatercko broniły swojej planety, a sprzymierzeńcy robili co mogli, żeby im pomóc, walka cały czas była nierozstrzygnięta.

Mały Książę patrzył na to wszystko z coraz bardziej narastającym smutkiem. Coraz częściej też zadawał sobie pytanie:

– Czy nie dziwne jest to, że jedni gardzą drugimi? Przecież ŻYCIE jest bezcenne!

Dziwni ludzie... Dziwny jest ten świat...

*Talpa – (z j. łac.) kret.

Julia Doniec VII C

IX Międzynarodowy Konkurs Fotograficzny

Sztuka dla sztuki

W końcu kwietnia w Zespole Szkół Poligraficzno-Medialnych im. Zenona Klemensiewicza wręczono nagrody w IX Międzynarodowym Konkursie Graficznym. Konkurs objął patronatem honorowym Witold Kozłowski, Marszałek Województwa Małopolskiego.

Konkurs kierowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Jego celem jest upowszechnienie i popularyzacja cyfrowej fotografii artystycznej i grafiki reklamowej. Także rozwijanie kreatywności w przygotowaniu projektu. W tym roku tematem konkursu było hasło „Sztuka dla sztuki”, czyli oddanie hołdu znanym i popularnym dziełom sztuki poprzez stworzenie własnych, indywidualnych projektów inspirowanych tym, co już zostało stworzone i co od stuleci podziwiamy.

Na konkurs nadesłano aż 280 prac. Jury konkursu przyznało: I miejsce Alicji Nowickiej z Zespołu Szkół Przemysłu Mody i Reklamy im. Wł. Reymonta w Częstochowie, II miejsce Zuzannie Kacperak z Zespołu Szkół

Ekonomicznych im. Stefana Roweckiego „Grot” w Opolu i III miejsce Martynie Lech z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Jaworznie.

Na laureatów czekały atrakcyjne nagrody: pakiety graficzne ADOBE i Serif z licencją na rok oraz tablety graficzne. Współorganizatorami oraz głównymi sponsorami konkursu byli: MM Druk Serwis, Drukarnia Skleniarz, BBZ Polska, Akademia Grafiki, Illochroma Haoneng Poland oraz Rada Rodziców ZSPM.

Na gali byli obecni: Joanna Marczevska i Dariusz Kaczmarczyk – prezesi MM Druk Serwis, Daniel Kozłowski – dyrektor ds. produkcji w Drukarni Illochroma, Joanna Łukaszewska-Bauman, główny grafik w Firmie BBZ, Piotr Kuzikowski, przedstawiciel Drukarni Skleniarz i Marek Hohenauer, Przewodniczący Dzielnicy XV Mistrzejowice oraz Ziemowit Kościelny – grafik, wykładowca, przewodniczący jury tegorocznego konkursu.

W MDK im. Andrzeja Bursy

Sztuka **niejedno** ma imię

W dniach 25-30 kwietnia w Domu Kultury im. A. Bursy odbył się Małopolski Festiwal Artystyczny Młodzieży. Po dwóch latach młodzi twórcy i publiczność wreszcie wrócili do Mistrzejowic.

40. edycja, w 2020 roku, zrealizowana w była w Internecie, a 41., rok później, miała formułę hybrydową. Niestety, obydwie więc bez szans na finałową galę.

Gala 42., tegorocznej edycji, odbędzie się zgodnie z tradycją w Teatrze Groteska. Publiczność będzie mogła zobaczyć fragmenty propozycji festiwalowych. Najlepsi z najlepszych, wybrani przez komisje konkursowe w dziedzinach: teatr, taniec, muzyka, plastyka, film, fotografia, literatura i dziennikarstwo odbiorą nagrody i upominki za swoje dokonania.

Mottem festiwalu były słowa Pabla Picassa: „Nie zrozumiecie sztuki, póki nie zrozumiecie, że w sztuce jeden plus jeden może dać każdą liczbę z wyjątkiem dwójki.” Zdaniem jurorów, profesjonalnych twórców, 233 nagrodzone osoby rozumieją sztukę doskonale.

W SAMORZĄDOWYM PRZEDSZKOLU nr 152

Zaczarowany ogród

Przekraczając furtkę Samorządowego Przedszkola 152 dzieci od razu mogą poczuć się jak w zaczarowanym ogrodzie. Wszystko to za sprawą zieleni, która otacza przedszkole.

W naszym ogrodzie dzieci nie tylko mogą się relaksować, ale także czerpać wiedzę o otaczającej nas przyrodzie. Przedszkolaki chętnie maszerują alejkami między kwitnącymi kwiatami, krzewami, bylinami oraz z wielką ciekawością odkrywają małe stworzonka, które zamieszkują ogród. Dzięki temu, że nasze przedszkole posiada takie miejsca, dzieci zdobywają wiedzę, jak należy

sadzić i pielęgnować rośliny. Prowadzą także obserwacje etapów kwitnienia kwiatów.

Celem posiadania tak różnorodnej zieleni było kształtowanie doznań sensorycznych, nie tylko zapachowych, ale również dotykowych. W ogrodzie zasadzono krzewy iglaste i liściaste, rośliny o różnej fakturze. Realizując programy proekologiczne „Czyste powietrze wokół nas” oraz „Skąd się biorą

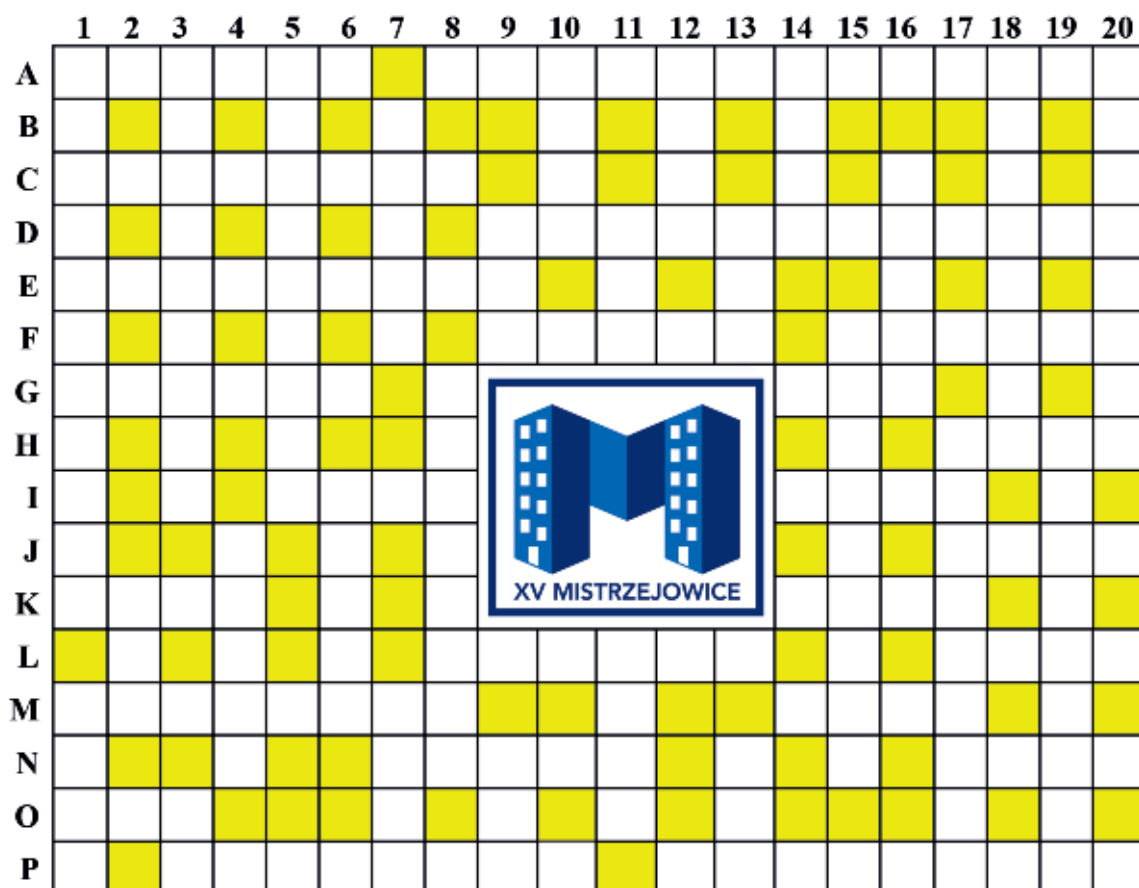

produkty ekologiczne?” przedszkolaki zdobyły wiedzę o magicznej mocy roślin, jaką jest oczyszczanie powietrza. A takich w naszym ogrodzie nie brakuje. Są świadome tego, jak bardzo ważna jest ekologia i dbanie o nasze środowisko.

Ogród został zaprojektowany w taki sposób, aby dzieci chętnie tam zaglądały. By mogły oddać się chwili wytchnienia. Ogród inspirował też do świadomego doświadczania wszystkimi zmysłami różnorodności i uroku tego magicznego miejsca. Jesteśmy dumni, że Samorządowe Przedszkole 152 otoczone jest tak pięknym ogrodem.

**Tekst oraz zdjęcia
mgr Natalia Tarasek**

KRZYŻÓWKA DZIELNICOWA NR 1/2022

POZIOMO:

- A1 sławny rzeźbiarz, autor krucyfiks w kościele św. M.M. Kolbego
 A8 król, w 1464 r. przeniósł Mistrzejowice z prawa polskiego na niemieckie
 C1 dar słowa, oratorstwo, elokwencja
 D9 biurokracja, formalizm, urzędowość
 E1 wyobcowanie, utrata więzi ze środowiskiem
 F9 gwałtowna zmiana, zwrot akcji, rzeka w Afryce lub figura jeździecka
 F15 złota moneta, 5 rubli, którą wybijano za panowania cara Mikołaja II
 G1 niesiemy tam dary
 G14 zabawy, partie, igraszki
 H17 może być siana
 I5 irytacja, szal, wariactwo
 I14 kircha, kościół protestancki
 J17 popielnica, skrzynia wyborcza
 K1 z nazwiskiem
 K14 może być w bok
 L8 zgorzel lub zgorzelina
 L17 rozpoczyna gema
 M1 jeden z bohaterów „Czterdziestolatka”
 M14 nie wszyscy lubią, gdy na nie patrzą
 N7 wąwóz, jar, kanion
 N17 niedobrze dla sapera, gdy jest za krótki
 O1 nie było nas, a on był
 P3 w rekordowym, 1990 roku, wynosiła 1395 %
 P12 jedna żona to za mało

PIONOWO:

- 1A radny RMK, z naszego okręgu
 1M najdłuższe nad Bałtykiem jest w Polsce
 2K hebrajska i łacińska Maria
 3A dowodził szwadronem
 3O zajmuje drugie miejsce w skorupie ziemskiej, symbol
 4J dmuchanie w instrument
 5A może być wojenna lub w paski
 6I funkcjonariusze na drodze z „suszarką”
 7B nie zawsze bywa udany w kabarecie
 7M do instalacji np. w telefonie
 8G inaczej kurka wodna, ale nie ta z filmu
 9D chodzi dumny, bo ma się czym chwalić
 9N utracony Johna Milтона
 10A rozciągliwa i elastyczna z kauczuku
 11D słynny piłkarz, strzelec wszech czasów polskiej ligi
 11L jak je rąbią, to wióry lecą
 12A futro z tchórze
 13D pierwsza kobieta
 13N czasami idzie w parze z dobrem
 14A 1000 mg
 15F wkrętak z rękojeścią i grotom
 16C starego wróbla nie złapiesz na nie
 17H miniaturowa kapustka, z potężną dawką witaminy K
 18A zbesztanie kogoś
 19H odpustowe cukierki
 12A psy szczekają, a ona jedzie dalej

HASŁO: (F3, G3, A15, D9, F9, D17, E8, F18, G18, E4, N11, J17, O17, N9, P7, M4, G18, P3, D13)

Autor: Krzysztof Bąk